

XI. godišnja konferencija Viktimološkog društva Srbije *Žrtve i suvremeni društveni kontekst: Izazovi i perspektive*

Viktimološko društvo Srbije
25. i 26. studenoga 2021. godine, *online*

Viktimološko je društvo Srbije 25. i 26. studenoga 2021. godine organiziralo XI. godišnju konferenciju pod nazivom *Žrtve i suvremeni društveni kontekst: Izazovi i perspektive*, koja je održana *online*. Konferencija, koja je okupila sudionice i sudionike iz Srbije, iz regija bivše Jugoslavije (Hrvatske, Sjeverne Makedonije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore), kao i iz drugih europskih (Velika Britanija, Švicarska i Italija) i izvaneuropskih država (Izrael, Kanada i Južna Afrika), imala je za cilj omogućiti razmjenu iskustava i znanja i upozoriti na izazove, ali i na smjer daljnjeg rada i zalaganja vezanih za položaj žrtava kriminaliteta u suvremenom društvenom kontekstu i razvoj viktimologije.

Konferenciju je otvorila Jasmina Nikolić, direktorica Viktimološkog društva Srbije. Zatim je prof. dr. Slobodan Savić saopćio ime ovogodišnje dobitnice nagrade za doprinos unapređenju prava žrtava, koju dodjeljuje Viktimološko društvo Srbije, a koja je dodijeljena Jadranki Radovanović, jednoj od osnivačica i dugogodišnjoj članici Viktimološkog društva Srbije. Nakon toga uslijedio je radni dio konferencije, koji se odvijao u tri plenarne i tri tematske sesije.

Plenarna sesija 1 nosila je naziv: **Žrtve i izazovi istraživanja u suvremenom društvenom kontekstu** i u okviru nje prvo izlaganje imala je dr. Sanja Milivojević s La Trobe Sveučilišta iz Melbournea i Sveučilišta Oxford o temi *Žrtve kriminaliteta na novom internetu: Digitalne inovativne tehnologije i viktimizacija u 21. st.* Ona je analizirala pitanje viktimizacije i zaštite žrtava u kontekstu novih digitalnih tehnologija, ali je upozorila i na ulogu koju nove tehnologije mogu imati u pružanju pomoći žrtvama i službama koje im pomažu. Također, sugerirala je osnivanje novog područja koje bi se zvalo „digitalna viktimologija” i koja bi se bavila temama koje nisu limitirane samo na kiberviktimologiju. Drugo izlaganje imala je Angelica Pino iz Inicijative za istraživanje seksualnog nasilja iz Južne Afrike o temi *Istraživati ili ne istraživati? Etička i praktična pitanja vezana za istraživanje nasilja nad ženama u vrijeme Covid-19.* U tom koautorskom radu, ona se osvrnula na etičke izazove u provođenju istraživanja nasilja nad ženama tijekom pandemije Covid-19 i potrebu prilagođavanja istraživača i istraživačica, kao i principa feminističke metodologije novim uvjetima, te na problem provođenja istraživanja na daljinu na etičan način. Posljednje izlaganje u toj sesiji o tome *Jesu li starije žene u posebnoj riziku?* i *Ubojstva starijih žena kao rastući fenomen* izložila je prof. dr. Shalva Weil s Hebrejskog univerziteta u Jeruzalemu, koja je u svojem radu upozorila na starije osobe kao žrtve nasilja, s posebnim fokusom na rizik od femicida kada su u pitanju starije žene. U njezinu radu predstavljena je studija slučaja s fokusom na gerontocid nad ženama u arapskim i židovskim zajednicama u Izraelu.

Plenarna sesija 2 nosila je naziv: **Žrtve i odgovori na viktimizaciju u suvremenom društvu**. S prvim radom u toj sesiji *Pravda za žrtve kriminaliteta: Je li napokon došlo vrijeme za radikalnu promjenu paradigme?*, profesora dr. Ezzat A. Fattaha, utemeljitelja i profesora emeritusa na Fakultetu za kriminologiju Sveučilišta *Simon Fraser* iz Kanade, sudionike je, u odsustvu profesora Fattaha, upoznala prof. dr. Vesna Nikolić-Ristanović. Taj rad razmatra što znači pravda za žrtve u suvremenom društvenom kontekstu i je li ona postala sinonim za strože kažnjavanje, represiju i osvetu, kao i je li došlo vrijeme da dosadašnja paradigma retributivne *pravde za žrtve* doživi radikalnu promjenu. Drugo izlaganje imao je ambasador dr. Uglješa Zvekić, šef Kancelarije Europske organizacije za javno pravo pri UN-u, a zatim prof. dr. Nando Dalla Chiesa sa Sveučilišta u Milanu o temi: *Žrtve organiziranog kriminala i korupcije: međunarodna perspektiva i iskustva Italije i Latinske Amerike*. U svojim izlaganjima stavili su naglasak na to tko su žrtve organiziranog kriminala i korupcije, koja je njihova uloga i položaj u krivičnom i parničnom postupku, te kako ih zaštititi i pružiti im pomoć. Posebno su istaknuta iskustva Italije na tom području jer ima jednu od najdužih i najbogatijih tradicija u tom pogledu.

Drugog dana konferencije održana je Plenarna sesija 3 o temi: **Problemi zaštite žrtava i inovacijski odgovori na viktimizaciju**, u okviru koje je prvo izlaganje imala dr. Mirjana Dokmanović s Instituta društvenih nauka iz Beograda o temi Potencijali i mogućnosti primjene afirmativnog istraživanja u programima podrške žrtvama. Ona je izložila potencijale i mogućnosti primjene afirmativnog istraživanja u programima podrške žrtvama s obzirom na to da ono polazi od otkrivanja unutrašnjih čovjekovih vrijednosti i njegovih vizija budućnosti, te bi se moglo očekivati da primjena tog pristupa doprinese osnaživanju žrtava i uspješnu premošćivanju posljedica viktimizacije, uz istovremeno postizanje osobnog razvoja i rasta. Drugo izlaganje imao je prof. dr. Slobodan Savić s Instituta za sudsku medicinu Univerziteta u Beogradu o temi Aktualni problemi u zaštiti djece od zlostavljanja i zanemarivanja. On je upozorio na osnovne karakteristike te socijalni i medicinski značaj nasilja nad djecom, kao i na važnost brzoga otkrivanja, prijavljivanja i odgovarajućih preventivnih intervencija koje su prijeko potrebne za zaštitu djece od daljnjeg nasilja i mogućih smrtnih povreda. Suautorski rad o temi Seksualno nasilje nad studentima na fakultetima u Srbiji predstavile su prof. dr. Vesna Nikolić-Ristanović, samostalna savjetnica u Viktimološkom društvu Srbije i redovna profesorica na Fakultetu za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Univerziteta u Beogradu i dr. Sanja Ćopić, istraživačica u Viktimološkom društvu Srbije i viša znanstvena suradnica na Institutu za kriminološka i sociološka istraživanja. One su predstavile projekt Seksualno nasilje na univerzitetima u Srbiji: Podizanje svijesti i razvijanje inovacijskih mehanizama za podršku žrtvama, a zatim i ključne nalaze istraživanja vezano za obujam, strukturu i karakteristike seksualnog nasilja nad studentima na fakultetima u Srbiji. Završno izlaganje u toj sesiji imala je prof. dr. Irma Kovčo Vukadin s Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu o temi Pandemija Covid-19 i intimno partnersko nasilje: Iskustva i ishodi za žrtve u Hrvatskoj. Ona je predstavila rezultate istraživanja koje je provedeno sa žrtvama intimnog partnerskog nasilja koje su bile korisnice skloništa, pomoći i podrške koje pružaju organizacije civilnog društva u Hrvatskoj.

Tematska sesija 1 imala je naziv **Žrtve i pandemija Covid-19**. Prvo izlaganje u okviru te sesije imao je prof. dr. Oliver Bačanović, s Fakulteta za bezbednost iz Bitole, Sjeverna Makedonija, koji je prezentirao koautorski rad s temom *Požar u modularnoj Covid-19 bolnici u Tetovu – viktimološki aspekti*. Zatim su prof. dr. Dragana Batić, s Fakulteta za bezbednost iz Bitole i Natka Pačoska, kli-

nička psihologinja, izložile rad *Model pružanja psihološke prve pomoći i psihosocijalne podrške u kriznim i izvanrednim situacijama, kao i u nesrećama manjih i lokalnih razmjera*. Zatim je dr. Vida Vilić s Klinike za stomatologiju iz Niša, predstavila rad *Phishing kao oblik prevare i krađe identiteta u zdravstvu: viktimizacije za vrijeme trajanja pandemije Covid-19*. Na kraju te tematske sesije, Selma Tufekčić iz udruženja građana „Vive Žene“ iz Tuzle, izlagala je o temi *Pandemija COVID-19 kao uzrok narušenih obiteljskih odnosa i nasilja u obitelji*.

Tematska sesija 2 razmatrala je o temi **Različite kategorije žrtava**. Prvo izlaganje imala je dr. Zorica Mršević s Instituta društvenih nauka iz Beograda s temom *Položaj LGBT osoba u Srbiji danas – od viktimizacije nasiljem i diskriminacijom prema društvenoj integraciji*. Zatim je mr. Svetlana Janković iz Fonda socijalne i demokratske inicijative izložila rad *Društveni položaj starijih žena u vrijeme pandemije*. Završno izlaganje u toj sesiji imala je prof. dr. Ivana Kronja iz Beogradske akademije poslovnih i umetničkih strukovnih studija o temi *Žrtva i društveno nasilje u ekranizacijama djela Dragoslava Mihailovića: Petrijin venac (film i TV-serija, 1980, r. Srđan Karanović), Tamo i ovde (1978, r. Aleksandar Petković)*.

Tematska sesija 3 imala je naziv **Različiti oblici viktimizacije**. Na početku sesije svoj rad, *Žrtve rodno utemeljenog zlostavljanja na internetu među studentima političkih znanosti*, predstavile su prof. dr. Jasna Hrnčić s Fakulteta političkih nauka Univerziteta u Beogradu i Nina Lončar iz Ustanove za smještaj odraslih i starih iz Pljevlja, Crna Gora. U nastavku sesije, dr. Filip Mirić s Pravnog fakulteta, Univerziteta u Nišu i prof. dr. Danica Vasiljević-Prodanović s Fakulteta za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Univerziteta u Beogradu izložili su rad *Viktimološki osvrt na vršnjačko nasilje u digitalnom okruženju*.

Ovogodišnja konferencija okupila je znanstvenice/znanstvenike i stručnjakinje/stručnjake iz različitih područja znanstvenoga i stručnog rada iz različitih država, te omogućila razmjenu znanja, iskustava i dobrih praksa. Zaključci s konferencije daju smjernice za pravce daljnjeg rada i zalaganja vezanih za položaj žrtava kriminaliteta i razvoj viktimologije. Uz to, *online* konferencija Viktimološkog društva Srbije predstavljala je i doprinos kampanji *16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama*, koja počinje 25. studenoga Međunarodnim danom borbe protiv nasilja nad ženama i završava se 10. prosinca Međunarodnim danom ljudskih prava.

Pripremila:

Mirjana Tripković